

RAMINGSTOELICHTING

Toelichting op de raming van het budgettaire effect.

1. Inleiding

In navolging van de ramingstoelichtingen bij het Belastingplanpakket wordt in deze bijlage de raming van het budgettaire effect van de maatregel uit het wetsvoorstel Wijziging van de Wet inkomstenbelasting 2001 tot het geleidelijk uitfaseren van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningsschuld toegelicht. De maatregel is ontleend aan het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst'. Vanwege de korte voorbereidingstijd is er geen tijd geweest voor certificering door het CPB. Het CPB heeft wel een doorrekening gemaakt van de economische effecten van het gehele regeerakkoord.

Hoewel de maatregel onderdeel uitmaakt van het regeerakkoord, is het bedrag niet exact gelijk aan dat in het budgettaire overzicht bij het regeerakkoord. Het voornaamste verschil is dat de regeling in 30 jaar wordt uitgefaseerd, terwijl in het regeerakkoord aanvankelijk 20 jaar is aangegeven. Een ander verschil is het prijspeil. In het regeerakkoord is dit prijspeil 2017, in het de voorgestelde wet het prijspeil van het jaar van invoering, 2019.

De berekeningen voor dit wetsvoorstel zijn zo gemaakt dat zij onafhankelijk zijn van latere wijzigingen op grond van het regeerakkoord. Bij de budgettaire ramingen voor latere wetsvoorstellen, zal dit voorstel indien het uiteindelijk tot wet zal worden verheven, het uitgangspunt vormen.

2. Ramingstoelichting

Tabel B.1: Budgettaire effecten maatregel

Bedragen in mln euro, '+' = saldoverbeterend/lastenverzwarend

	2018	2019	2020	2021	struc (2048)
Budgettair belang aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld zonder nader beleid	649	726	778	764	1.117
Effect uitfaseren in 30 jaar	-	3,33%	6,67%	10%	100%
Budgettair effect uitfaseren aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld	-	24	52	76	1.117

Kern van de raming

De basis van de raming is een raming van het budgettair belang van de regeling zonder nader beleid. Uitgangspunt hiervoor is de totale aftrekpost in de aangiften van 2015. In dat jaar maakten bijna een miljoen belastingplichtigen gebruik van de regeling. De totale aftrekpost bedroeg dat jaar € 1,6 miljard en het budgettair belang € 556 miljoen.

De berekening van het verloop van het budgettair belang van de regeling in de toekomst is gesplitst in twee perioden. Voor de periode tot en met 2021 is gebruik gemaakt van de middellangetermijnraming van het CPB¹ voor het verloop van de voorraad eigen woningen, de WOZ-waarde en de huurprijsontwikkeling. Uit deze ontwikkelingen volgt onder meer dat het percentage van de vijfde schijf van het eigenwoningforfait (EWF-tarief) voor woningen met een WOZ-waarde tussen € 75.000 en € 1.060.000 (2017) zonder nader beleid daalt van 0,75% van de WOZ-waarde in 2017 naar 0,65% van de WOZ-waarde in 2021. Tevens is voor deze periode rekening gehouden met extra aflossing vanwege de lage rentestand.

Voor de periode na 2021 is aansluiting gezocht bij de huishoudenprognose van het CBS². Daarbij is aangenomen dat het aandeel eigen woningen constant blijft en dat er geen wijziging meer komt in de EWF-percentages. Tenslotte is voor beide perioden rekening gehouden met de verwachte oploop van de aftrek wegens geen of geringe eigenwoningschuld door de verplichte aflossing ten gevolge van de woningmarktmaatregelen uit 2013³.

De budgettaire opbrengst van de uitfasering in 30 jaar is vervolgens gelijk aan het budgettair belang van de regeling, vermenigvuldigd met het kortingspercentage op de aftrek. Er is niet uitgegaan van een significant gedragseffect. Huishoudens lossen sinds 2013 immers verplicht af op de hypotheeklening, willen zij het recht houden op hypotheekrenteaf trek. Aanpassing van gedrag kan nog steeds voorkomen door het minder aanwenden van schenkingen of box 3-vermogen voor de eigen woning. Het is echter te verwachten dat de omvang van deze gedragsaanpassingen in het niet valt bij de aflossingen om andere redenen. Voor het structureel effect is de huishoudenprognose de voornaamste bron van onzekerheid. Voor de middellange termijn is vooral de ontwikkeling van de incidentele extra aflossingen onzeker.

¹ https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Notitie-16aug2017-Actualisatie-Middellangetermijnverkenning-2018-2021_0.pdf

² <https://www.cbs.nl/-/media/pdf/2016/24/2016-huishoudenprognose-2015-2060.pdf>

³ Wet herziening fiscale behandeling eigen woning